

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ОСОБИСТОСТІ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))
Освітня програма	Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія
Форма навчання	денна
Курс	I
Семестр	II

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання

кафедри психології та педагогіки

28.08.2019 № 1

Бахмут 2019

ЗМІСТ

1.	Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну	3
2.	Цілі, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни	3
3.	Предметні компетентності та результати навчання	4
4.	Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми	6
5.	Опис навчальної дисципліни	6
6.	Обсяг, методика і технології викладання навчальної дисципліни	7
6.1.	Анотація програми навчальної дисципліни	7
6.2.	Основні модулі навчальної дисципліни	8
6.3.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	8
6.4.	Форми та методи навчання	8
7.	Політика навчальної дисципліни	9
8.	Контрольні заходи результатів навчання	9
8.1.	Поточний контроль	9
8.2.	Підсумковий контроль	10
9.	Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь здобувачів із навчальної дисципліни	12
10.	Рекомендована література	15

1. Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну:

Назва курсу	Сучасні теорії особистості
Викладач (-і)	<i>Мельник Валерія Валеріївна</i> , доктор філософських наук, професор
Контактний телефон	+38(050) 04-28-625
E-mail	v.melnik@forlan.org.ua
Локація курсу в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2)
Формат курсу	Очний (offline)
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/семинарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на адреси електронної пошти, зазначені в силабусі.

2. Цілі, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни

Предметом вивчення «Сучасні теорії особистості» є основні підходи до теоретичного й експериментального вивчення цілісної особистості.

Навчальна дисципліна «Сучасні теорії особистості» має велике значення у справі формування загального уявлення про підходи до аналізу структури особистості, визначення рушійних сил її мотивів та поведінки, прогнозування розвитку особистості на основі сучасних методів її дослідження. Глибокі та ґрунтовні знання з теорії особистості дозволять надавати необхідну психологічну допомогу людині у вирішенні різноманітних життєвих проблем.

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні теорії особистості» є опанування здобувачами вищої освіти сучасних психологічних знань про умови формування та розвитку особистості як теоретичної основи для підготовки психологів та педагогів до наукової та практичної діяльності.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Сучасні теорії особистості» є:

- формування уявлення про основні підходи, теоретичні концепції щодо сутності і структури особистості;
- систематизація знань здобувачів про експериментальні та емпіричні дослідження особистості вітчизняних та зарубіжних психологів;
- узагальнення знань про умови становлення, функціонування і розвитку особистості.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: обізнаність із предметною галуззю та розуміння професійної діяльності; мотивація професійної та науково-дослідної діяльності; вміння застосовувати методи експериментального дослідження та проводити аналіз отриманих результатів; встановлювати взаємозв'язок та спадкоємність між різними психологічними теоріями, концепціями, класифікаціями та типологіями; вміння застосовувати знання про індивідуально-психологічні відмінності у практиці психологічної роботи.

Навчальна дисципліна формує **міждисциплінарні взаємозв'язки** з іншими навчальними дисциплінами: «Педагогіка та психологія вищої школи», «Теорія мовленнєвої комунікації», «Психолінгвістика», «Організаційна психологія та психологія керування», «Крос-культурна психологія», «Методика викладання психології у вищій школі», «Психологія відхиленої поведінки».

3. Предметні компетентності та результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей і програмних результатів** навчання відповідно до освітньо-професійної програми *Середня освіта (Мова і література (англійська))*. *Психологія* спеціальності *014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))*, а саме:

Загальні компетентності:

- Здатність аналізувати, оцінювати та застосовувати сучасні наукові досягнення в галузі психологічної науки.
- Здатність планувати і вирішувати завдання власного особистісного та професійного розвитку.
- Здатність реалізувати ефективні психолого-педагогічні стратегії існування людини у суспільстві в умовах сучасного глобалізованого соціокультурного середовища.
- Здатність усвідомлювати моделі світу, природу, причинно-наслідкові закономірності розвитку суспільства і зв'язки різних культур; набувати культурного досвіду для осягнення загальнолюдських цінностей; засвоювати і реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з поважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людини та ідеї збереження миру та толерантного існування.
- Здатність реалізовувати у професійній діяльності настанови толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ, культурних реалій сьогодення.
- Здатність здійснювати пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, а також генерувати нові ідеї для вирішення практичних професійних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях.
- Здатність до використання здоров'язберезувальних методик і технологій у безпечному середовищі та на основі екологічної свідомості.
- Здатність працювати у професійній групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності.
- Здатність оволодіння культурою наукового мислення, узагальненням, аналізом та синтезом фактів та теоретичних положень.

Фахові компетентності:

- Здатність використовувати досвід, набутий на протязі усього розвитку психологічної науки, у вирішенні сучасних проблем особистості.
- Здатність визначати основні методологічні принципи та методичні прийоми дослідження особистості в межах різних підходів та концепцій.
- Здатність виявляти формально-динамічні, предметно-змістовні характеристики індивідуально-психологічних відмінностей особистості.
- Здатність інтегрувати різноманітні дані про індивідуально-психологічні властивості досліджуваної людини в єдине цілісне уявлення про її особистість.
- Здатність застосовувати набуті знання з метою кращого розуміння особистості, застосовуючи їх для пояснення і прогнозування особистісного розвитку.
- Здатність оперувати знаннями сучасних теорій особистості в умовах моделювання, організації та оцінювання освітнього процесу, проектування програм інклюзивної освіти, додаткової професійної освіти.
- Здатність мислити логічно й послідовно, здійснювати аналіз та синтез різних ідей, точок зору, наукових явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення психокорекційної, консультативної, психотерапевтичної та педагогічної роботи.

Програмні результати навчання:

- Реалізація у власній професійній діяльності ефективних психолого-педагогічних стратегій розвитку особистості в умовах сучасного глобалізованого соціокультурного середовища.
- Оперування основними напрямками сучасних теоретичних концепцій, що мають значення для вирішення актуальних проблем особистості.
- Усвідомлення моделі світу, природи, причинно-наслідкових закономірностей розвитку суспільства і зв'язків різних культур; поважне ставлення до різних культур, релігій, прав народів і людини та до ідеї збереження миру і толерантного існування.
- Професійна діяльність, основана на принципах толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ.
- Самостійний пошук, оброблення, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення практичних професійних завдань.
- Використання здоров'язбережувальних методик і технологій у безпечному середовищі та на основі екологічної свідомості.
- Планування освітнього процесу, прогнозування його основних показників, ґрунтуючись на сучасних теоретичних та методичних знаннях у галузі педагогіки та психології.

- Моделювання інноваційного освітнього середовища та конструювання змісту, форм, методів та засобів навчання психології у середній та вищій школі, у закладах підвищення кваліфікації та перепідготовки фахівців.
- Успішне розв'язання складних задач та проблем в галузі психології в процесі різнопланової фахової діяльності, або у процесі навчання.

4. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми:

а) навчальна дисципліна належить до вибіркового навчальних дисциплін (за вибором здобувача вищої освіти) циклу загальної підготовки;

б) під час вивчення цієї навчальної дисципліни використовуються знання, отримані з таких навчальних дисциплін (пререквізитів): «Філософія сучасної освіти», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Порівняльна психологія», «Психолінгвістика», «Патопсихологія» тощо.

в) основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Організаційна психологія та психологія керування», «Диференційна психологія», «Крос-культурна психологія», «Психологія відхиленої поведінки» тощо.

5. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова навчальна дисципліна з циклу загальної підготовки	
	Спеціальність 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))		
Змістових модулів – 1	Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія	Рік підготовки I-й	
Загальна кількість годин: денна – 90 год.	Рівень вищої освіти: другий	Семестр II	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	ступінь освіти: магістр	20 год.	
		Семінари	
		16 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		54 год.	
		Вид контролю: залік	

6. Обсяг, методика і технології викладання навчальної дисципліни:

6.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Курс сучасних теорій особистості має велике значення у формуванні професійної компетенції, світогляду майбутнього магістра педагогіки та психології. Отримані знання та сформовані навички й уміння допоможуть стати професійно компетентними фахівцями у майбутньому, а також сприятимуть формуванню навичок розв'язання практичних професійних завдань через знання структури особистості, встановленню взаємозв'язків соціально-психологічних явищ, стимулюватимуть до аналізу соціального життя, тощо.

Навчальний матеріал курсу «Сучасні теорії особистості» організовано за спіральним принципом, що поєднує послідовність і циклічність вивчення. Здобувачі ступеня вищої освіти «магістр» не випускають з поля зору вихідну проблему й водночас поступово розширюють і поглиблюють коло пов'язаних із нею знань.

Змістовий модуль № 1. «Теорії особистості як галузь сучасної психологічної науки»

Тема 1. Зарубіжні теорії особистості. Теорії наuczіння і особистість. Біхевіоризм Дж. Уотсона. Теорія класичного обумовлення. Теорія оперантного обумовлення Б. Скіннера. Теорія «стимул – реакція» К. Халла. Порівняльний аналіз теорій наuczіння з іншими концепціями особистості. Психодинамічний напрямок в теорії особистості. Психоаналітична концепція З. Фрейда. Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К. Г. Юнга. Психоаналіз К. Хорні. Міжособистісна теорія психіатрії Г.С. Саллівана. Епігенетична теорія Е. Еріксона. Розвиток особистості. Психосоціальні стадії. Теорія Д.В. Віннікота. Теорія М. Кляйн. Теорія Х. Кохута. Трансактний аналіз Е. Берна. Сутність особистості. Его–стани: “Батько”, “Дитина”, “Дорослий”. Процес між особистісною взаємодією. Трансакції як одиниці спілкування. Ігри як складні форми поведінки людини. Когнітивний напрямок в теорії особистості. Факторні теорії особистості. Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури. Наuczіння через моделювання. Підкріплення у наuczіння через спостереження. Теорія соціального наuczіння Дж. Роттера. Формула прогноза поведінки. Інтернальний і екстернальний локус контролю. Когнітивна теорія особистості Дж. Келлі. Конструктивний альтернативізм. Особистісні конструкти. Типи особистісних конструктів. Факторна теорія типів особистості Г. Айзенка. Структурна теорія особистості Р. Кеттела. Загальні принципи теорії рис особистості. Категорії рис особистості. Диспозиціональна теорія особистості Г. Олпорта. Концепція риси особистості. Теорія поля К. Левіна. А. Бек та когнітивна психотерапія. Когнітивна модель депресії. Когнітивна модель тривожних розладів. Гуманістичний напрямок в теорії особистості. Теорія само актуалізації А. Маслоу. Мотиваційна концепція. Ієрархія фундаментальних потреб. Характеристика людини, яка самоактуалізується. Гуманістична психологія К. Роджерса. Уявлення про природу людини. Я-концепція особистості. Розвиток Я-концепції. Гештальт-терапія Ф. Перлза. Генезис неврозу. Логотерапія В. Франкла. Теорія особистості Е. Фромма.

Тема 2. Вітчизняні теорії особистості. Психологічні характеристики вітчизняних теорій особистості Класифікація теорій особистості. Рефлексологічна

теорія В. М. Бехтерева. Погляди Д. Б. Ельконіна на розвиток особистості. Теорія особистості Б. Г. Ананьєва. Концепція персоналізації у працях А. В. Петровського. Теорія суб'єктності В. І. Слободчикова. Теорія індивідуальних розрізень Б. М. Теплова. К. О. Абульханова-Славська та її концепція особистості як суб'єкта життєвого шляху і суб'єкта діяльності. Вищі життєві якості особистості. Динамічна концепція особистості Л. І. Анциферової. В. Ф. Петренко та його дослідження особистості. Зв'язок свідомості та мови. Суб'єктивні семантичні простори. Теорія розвитку особистості Г. С. Костюка. Характеристика свідомості й несвідомості. Біологічне та соціальне у структурі особистості. Загальні підходи вивчення особистості у вітчизняній психології. Концепція О. Ф. Лазурського. Концепція особистості В. М. М'ясищева. Концепція особистості О. Г. Ковальова. Концепція особистості В. С. Мерліна. Концепція особистості К. К. Платонова. Концепція особистості О. М. Леонтєва. Концепція особистості А. В. Петровського. Концепція особистості Л. І. Божович. Концепція особистості С. Л. Рубінштейна. Особистість у культурно-історичній теорії Л. С. Виготського. Концепція особистості Д. М. Узнадзе. Концепція особистості В. О. Ядова. Концепція Б. Г. Ананьєва про людину. Теорія сучасної глибинної психології Т. С. Яценко.

6.2. Основні модулі навчальної дисципліни

№ п/п	Модуль /назва	Всього годин	Аудиторні заняття				Само-стійна робота
			Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	
1	Змістовий модуль 1. «Теорії особистості як галузь сучасної психологічної науки»	90	20		16		54
ВСЬОГО		90	20		16		54

6.3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Проект «Сучасні теорії особистості у вітчизняній психології»

6.4. Форми та методи навчання

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких подається огляд класичних та сучасних теорій особистості; 2) семінарські заняття, що передбачають аналіз умов формування, розвитку та особливостей сучасних вітчизняних та зарубіжних теорій особистості; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу.

Методи навчання. Компаративний, фундаментальний, комбінований, пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу навчального матеріалу, репродуктивний, культурно-історичний, описовий методи навчання.

7. Політика навчальної дисципліни заснована на політиці ГПМ.

Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ ДДПУ є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, та академічну свободу і доброчесність, що є головними рушійними чинниками наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Сучасні теорії особистості» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до семінарських занять; роботи з інформаційними джерелами; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та участь у семінарських заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення теоретичного матеріалу, конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження теоретичного матеріалу прикладами, знання основних дефініцій сучасної психології особистості, уміння аргументовано викласти певний матеріал, підготувати презентацію власних навчальних пошуків, коментувати відповіді інших здобувачів, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та надавати правильну відповідь.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Присутність здобувачів вищої освіти на лекційних, семінарських та лабораторних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

8. Контрольні заходи результатів навчання

8.1. Поточний контроль

ГРАФІК поточного контролю

Курс I (магістри) 1 (магістри 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)). Додаткова спеціальність 053 Психологія
II семестр 2019 – 2020 навчальний рік
Факультет соціальної та мовної комунікації
Кафедра психології та педагогіки
Секція психології
Дисципліна «Сучасні теорії особистості»

Викладач: д.філос.н., проф. Мельник В.В.

Кількість КТ – 2

Коефіцієнт КТ – 0,3

Кількість КРЗМ – 1

Коефіцієнт КРЗМ – 0,4

Кількість ЗМ – 1

Вид підсумкового контролю:

залік

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1	КТ 1	обговорення, письмовий звіт	Сем. Заняття № 3
2	КТ 2	обговорення, письмовий звіт	Сем. заняття № 5
3	КРЗМ 1	обговорення, письмовий звіт	Сем.. заняття № 8

8.2. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів спрямований на встановлення рівня обізнаності студентів з питань, що належать до освітньої проблематики.

Формою підсумкового контролю є залік. Магістрант отримує залік, якщо сума отриманих ним балів упродовж семестру за змістові модулі не менша, ніж 60.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль та самостійна робота			Сума
Змістовий модуль № 1			
КТ 1	КТ 2	КРЗМ 1	100 (залік)
30	30	40	

Загальна оцінка складається з суми балів за контрольні точки та контрольні роботи змістових модулів, набраних упродовж навчального семестру й оцінки, отриманої на заліку.

Питання до заліку

1. Класифікація сучасних теорій особистості.
2. Поняття «теорія», «особистість», «теорія особистості». Психологічна характеристика теорій особистості.
3. Рефлексологічна теорія В. М. Бехтерева.
4. Погляди Д.Б. Ельконіна на розвиток особистості. Зміст відносин дитина-доросла людина на кожному етапі становлення особистості.
5. Теорія особистості Б. Г. Ананьєва. Особистість в системі людинознавства. Характеристики людини як індивіда, особистості, суб'єкта діяльності, індивідуальності. Структура особистості як система її відносин, установок, цілісності. Фази життєвого циклу.
6. Концепція персоналізації А. В. Петровського. Процес персоналізації; індивід, його потреба і здатність бути особистістю. Система міжособистісних відносин як умова становлення особистості.
7. Теорія суб'єктності В. І. Слободчикова.
8. Теорія індивідуальних розрізень Б. М. Теплова.

9. К. О. Абульханова-Славська та її концепція особистості як суб'єкта життєвого шляху і суб'єкта діяльності. Вищі життєві якості особистості.
10. Динамічна концепція особистості Л. І. Анциферової. Вихід особистості за власні межі. Умови досягнення оптимального життєдіяльнісного стану. Складні життєві ситуації та поведінка людини.
11. В.Ф. Петренко та його дослідження особистості. Зв'язок свідомості та мови. Суб'єктивні семантичні простори.
12. Теорія розвитку особистості Г. С. Костюка. Характеристика свідомості й несвідомості. Біологічне та соціальне у структурі особистості.
13. Концепція особистості О. Ф. Лазурського. Процес адаптації особистості.
14. Концепція особистості В. М. М'ясищева.
15. Концепція особистості О. Г. Ковальова.
16. Концепція особистості В. С. Мерліна.
17. Концепція особистості К. К. Платонова.
18. Концепція особистості О. М. Леонтьєва.
19. Концепція особистості Л. І. Божович.
20. Концепція особистості С. Л. Рубінштейна.
21. Особистість у культурно-історичній концепції Л. С. Виготського.
22. Концепція особистості Д. М. Узнадзе.
23. Концепція особистості В. О. Ядова.
24. Екзистенційна тривога (Д. А. Леонтьєв, А. Вежбицька, П. Тіллїх). Деструктивна та конструктивна екзистенційна тривога. Методика «Смисло-життєві орієнтації» СЖО Д. А. Леонтьєва.
25. Біхевіоральний підхід у дослідженнях особистості.
26. Теорія вивченої безпорадності М. Селігмана. Опитувальник атрибутивного стилю (М. Селігман).
27. Трансактний аналіз Е. Берна. Сутність особистості. Его-стани: “Батько”, “Дитина”, “Дорослий”. Процес між особистісною взаємодією. Трансакції як одиниці спілкування. Ігри як складні форми поведінки людини.
28. Теорія Д. В. Віннікота.
29. Теорія М. Кляйн.
30. Теорія Х. Кохута.
31. Міжособистісна теорія психіатрії Г. С. Саллівана.
32. Психоаналіз К. Хорні. Опитувальник ступеня вираженості невротичних схильностей особистості (М. А. Кузнецов).
33. Теорія поля К. Левіна.
34. Епігенетична теорія Е. Еріксона. Розвиток особистості. Психосоціальні стадії.
35. Психоаналітична концепція З. Фрейда. Формування структури особистості. Природа тривоги та її функція. Основні механізми психологічного захисту.
36. Індивідуальна психологія А. Адлера. Концепція соціального потягу (до влади, вдосконалення). Поняття фіктивної мети та життєвого плану.
37. Концепція особистості Ролло Мея.
38. Екзистенційно-гуманістичний підхід Д. Бюдженталю.

39. Теорія самоактуалізації А. Маслоу. Мотиваційна концепція. Ієрархія фундаментальних потреб. Характеристика людини, яка самоактуалізується.
40. Гуманістична психологія К. Роджерса. Уявлення про природу людини. Я-концепція особистості. Розвиток Я-концепції.
41. Гештальт-терапія Ф. Перлза. Генезис неврозу.
42. Логотерапія В. Франкла.
43. Теорія особистості Е. Фромма.
44. Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури. Научіння через моделювання. Підкріплення у научіння через спостереження.
45. Теорія соціального научіння Дж. Роттера. Формула прогноза поведінки. Інтернальний і екстернальний локус контролю. Методику РСК.
46. Когнітивна теорія особистості Дж. Келлі. Конструктивний альтернативізм. Особистісні конструкти. Типи особистісних конструктів. Техніка репертуарних решіток.
47. Факторна теорія типів особистості Г. Айзенка.
48. Структурна теорія особистості Р. Кеттела. Загальні принципи теорії рис особистості. Категорії рис особистості. Методика 16 PF Р. Кеттелла.
49. Диспозиціональна теорія особистості Г. Олпорта. Концепція риси особистості.
50. Аналітична психологія К. Г. Юнга. Структура психіки. Колективне несвідоме як основа психічного життя індивіда. Розвиток особистості. Методику К. Г. Юнга для виявлення типологічних особливостей особистості.
51. А. Бек та когнітивна психотерапія. Когнітивна модель депресії. Когнітивна модель тривожних розладів.
52. Теорія особистості М. Люшера. Тест М. Люшера. Основні та додаткові кольори. Процедура проведення тесту. Тривоги, компенсації, конфлікти. Структурне значення кольорових пар.

9. Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь здобувачів із навчальної дисципліни

100 балів (оцінка «відмінно») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- дає ґрунтовну відповідь на питання;
- комплексно розв'язує поставлене завдання, правильно застосовуючи отримані знання з навчальної дисципліни;
- повністю розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами;
- відповідь будує послідовно і правильно;
- вільно володіє спеціальною термінологією з дисципліни.

95 балів (оцінка «відмінно») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- дає ґрунтовну відповідь на питання;

- комплексно розв'язує поставлене завдання, правильно застосовуючи отримані знання з дисципліни;
  - повністю розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами;
  - відповідь буде послідовно і правильно;
  - вільно володіє спеціальною термінологією теорії особистості;
- Допускається 1-2 неточності у викладі матеріалу, які не призводять до помилкових висновків.

90 балів (оцінка «відмінно») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- дає ґрунтовну відповідь на питання;
  - комплексно розв'язує поставлене завдання, правильно застосовуючи отримані знання з навчальної дисципліни;
  - повністю розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами;
  - відповідь буде послідовно і правильно;
  - вільно володіє спеціальною термінологією навчального предмету.
- Допускається 2-3 неточності у викладі матеріалу, які не призводять до помилкових висновків.

85 балів (оцінка «добре») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- комплексно розв'язує поставлені питання;
  - правильно розкриває основний зміст матеріалу відповідно до поставленої проблеми;
  - точно використовує спеціальну термінологію;
  - володіє спеціальною термінологією з дисципліни.
- У відповіді можливі 1-2 неточності у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у викладі матеріалу, що докорінно не змінює зміст.

80 балів (оцінка «добре») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- комплексно розв'язує поставлені питання;
  - правильно розкриває основний зміст матеріалу відповідно до поставленої проблеми;
  - точно використовує спеціальну термінологію;
  - відповідає без грубих помилок.
- У відповіді можливі 2-3 неточності у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у викладі матеріалу, що докорінно не змінює зміст.

75 балів (оцінка «добре») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- повно розв'язує поставлені питання;

- правильно розкриває основний зміст матеріалу відповідно до поставленої проблеми;

- використовує спеціальну термінологію;
- відповідає без грубих помилок.

У відповіді можливі 3-4 неточності у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у викладі матеріалу, що докорінно не змінює зміст.

70 балів (оцінка «задовільно») ставиться, якщо:

- зміст питань викладено частково, не завжди послідовно;
- відповідь неповна, але зміст залишається;
- у відповіді можливі 1-2 неточності у використанні спеціальної термінології, помилки у викладі матеріалу, що докорінно змінює зміст.

65 балів (оцінка «задовільно») ставиться, якщо:

- зміст питань викладено частково, непослідовно;
- відповідь неповна, що впливає на зміст викладу;
- у відповіді можливі 2-3 неточності у використанні спеціальної термінології, помилки у викладі матеріалу, що докорінно змінює зміст.

60 балів (оцінка «задовільно») ставиться, якщо:

- зміст питань викладено частково;
- відповідь неповна, що впливає на зміст викладу;
- у відповіді наявні неточності у використанні спеціальної термінології,
- грубі помилки у викладі матеріалу, що докорінно змінює зміст.

55 балів (оцінка «незадовільно») ставиться тоді, якщо:

- зміст не розкрито;
- здобувач не відповідає на поставлені запитання;
- у відповіді наявні грубі помилки у використанні спеціальної термінології, суттєві помилки у викладі матеріалу, що докорінно змінює зміст.

35 балів (оцінка «незадовільно») ставиться тоді, якщо:

- основний зміст не розкрито;
- відсутнє володіння спеціальною термінологією;
- здобувач не відповідає на поставлені запитання.

Шкала оцінювання рівня знань і умінь здобувачів: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною (мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89	добре		B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74	задовільно		D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	з обов'язковим повторним курсом

10. Рекомендована література

Основна література

1. Диференційна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 600 с.
2. Загальна психологія: Підруч. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – Вид. 2-е, перероб. і доп. – К.: Каравела, 2012.
3. Іллін Є. П. Мотивація і мотиви. Тернопіль, Богдан, 2013 511с.
4. Карапетрова О. В. Диференціальна психологія : навчально-методичний посібник / Олена Володимирівна Карапетрова. – Бердянськ : БДПУ, 2014. – 216 с.
5. Мазяр О. В. Диференціальна психологія: модульний курс: навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 284 с.
6. Психологія / За ред. Ю. Л. Трофімова. – К.: Либідь, 2005.
7. Спринська З. Психологія особистості : тексти лекцій. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012. 175 с.
8. Хьелл Л. Теорії личности / Хьелл Л., Зиглер Д. – Спб. : Питер, 1997. – 352 с.

Допоміжна література

1. Бочелюк В. Й. Психологія сексуальності. Київ, Скіф, 2012 309 с.
2. Голубева Э. А. Способности. Личность. Индивидуальность. – Дубна: Феникс, 2005. – 512 с.

3. Зелінська Т. М. Психологія особистісної амбівалентності в юнацькому віці. Суми, «Університетська книга», 2017, 479 с.
4. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту. Київ, Либідь, 2004 422 с.
5. Пасніченко А. Е. Диференціальна психологія у тестах: Практикум. / А. Е. Пасниченко //– Чернівці : Рута, 2005. – 84 с.
6. Яценко Т. С. Психоаналіз репродукцій художніх творів у підготовці психологів: Навчальний посібник – Дніпро, Київ: Інновація, 2018. – 300 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://trppjournal.com.ua/> «Теоретичні і прикладні проблеми психології»
2. <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia> «Актуальні проблеми психології»
3. <http://www.tpsp-journal.kpu.zp.ua/> «Теорія і практика сучасної психології»
4. <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/psychology/> «Психологія»
5. <https://osvitanova.com.ua/posts/2015-vse-25-lektsyi-stenfordskoho-kursa-professora-roberta-sapolsky-byolohyia-povedenyia-cheloveka> Р. Саполські «Біологія поведінки людини»
6. <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/ls> «Мова і суспільство»
7. <http://lib.pnu.edu.ua/nayk-pnu.php> «Психологія особистості»